

01. marts 2024

FM2024/75

Hermed fremsættes følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i Forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at etablere en kommission med det formål at gøre brug af § 21 i Selvstyreloven.

(Medlem af Inatsisartut Kuno Fencker, Siumut)

I april 2023 blev Forfatningskommissionen færdig med sit udkast til en Grønlandsk forfatning. Efterfølgende, i efteråret 2023, har Inatsisartut givet Naalakkersuisut mandat til at fortsætte oplysningsarbejdet omkring betænkningen vedrørende forfatningsarbejdet.

Selvstyreloven ligger i sin form op til en model, hvor det Grønlandske folk har beføjelse til at bestemme, hvilket mandat Naalakkersuisut skal have for at indlede forhandlingerne om tilknytningsforholdet til Danmark. I bemærkningerne i Selvstyrelovens § 21 står der blandt andet:

“Det står Grønlands Selvstyre frit for at indlede en forfatningsforberedende proces. Grønland vil således inden for selvstyrelovens ordning kunne foretage ensidige forberedelser hen imod selvstændighed. I Grønlands overvejelser om selvstændighed kan bl.a. indgå overvejelser om en ordning i form af en fri sammenslutning (»free association«) med Danmark.”¹

Det er derfor i naturlig forlængelse af Selvstyreloven, at Inatsisartut som repræsentanter for det Grønlandske folk, giver Naalakkersuisut mandat til at indlede forhandlingerne, som dette beslutningsforslag foreslår.

Siumuts mål er at statsdanne Grønland. For Siumut indebærer en statsdannelse et samarbejde med vores omgivende verdenssamfund og påtagelse af fuld politisk frihed og ansvar for alle områder der er vigtige og vitale for Grønland og dets befolkning. Derfor er det afgørende, at det Grønlandske folk sammen forbereder indholdet af en eventuel folkeafstemning vedrørende overtagelsen af højhedsretten. Dette kan præciseres eventuelt efter en indledende forhandling med Rigsmyndighederne, hvor positive intentioner fra begge parter vil skabe grundlaget for et nyt samarbejde mellem Grønland og Danmark, men dette vil være op til forhandlingspartnerne og folket ved en folkeafstemning i det Grønlandske samfund.

Siumut stræber efter fuld politisk autonomi og selvbestemmelse, med fuldt eller delvist udøvelse af ansvarsområder gennem samarbejde med andre lande. Samarbejdet skal organiseres

---

¹ <https://www.retsinformation.dk/eli/ft/200812L00128>

omhyggeligt for at undgå politiske konflikter og sikre, at alle parter agerer som ligeværdige parter og som suveræne folk.

Siumut er opmærksom på erfaringerne fra andre lande, hvor to stater med tidligere koloni- og kolonimagtsstatus samarbejder. I denne sammenhæng bør kommissionens praktiske arbejde have som mål at etablere en nutidig, demokratisk og nyskabende form, f.eks. 'Free Association', 'commonwealth' eller en anden form for statssamarbejde med Danmark, hvis dette under forhandlingerne anses for at være det mest hensigtsmæssige for begge lande og deres folk.

Den danske grundlov anerkender Danmark som en enhedsstat, som efterfølgende har manifesteret sig i begrænsninger for Grønlands deltagelse i internationale organisationer. Dette beslutningsforslag understreger behovet for, at Grønland selv kan deltage og træffe beslutninger i internationale organisationer, såsom NEAFC, NAFO, NATO, FN og Arktisk Råd, uden at være bundet af Danmarks prærogativer.

Siumut anerkender udfordringen ved at overtage alle ansvarsområder fra den ene dag til den anden. Samtidig erkender partiet, at realiseringen af ønsket om politisk autonomi kræver en plan for både overtagelse og udøvelse af politiske områder. Derfor bør arbejdet i kommissionen også fokusere på at sikre demokrati, retssamfund, selvbestemmelse og økonomisk strategi for at opnå politisk autonomi samt fuld ligeværdighed og frihed.

Siumut er opmærksom på de udfordringer der eksisterer i vores land og i blandt os selv og anerkender at nogle mener, at disse udfordringer bør løses før statsdannelse. Omvendt er forslaget om at påbegynde opgaven for et frit Grønland nøglen til at forbedre levevilkår og løse nuværende udfordringer. Da både Grønland og verden konstant ændrer sig, understreger Siumut vigtigheden af at deltage i udviklingen på lige vilkår, som efter Siumuts opfattelse alene kan ske med autonomi og frihed.

På nuværende tidspunkt søger Siumut en udøvelse af selvbestemmelsesretten i overensstemmelse med folkeretten. Målet med kommissionen er at undersøge hvilken statsform en Statsdannet Grønland bliver efter eventuelle forhandling med Danmark. Derfor er det målsætningen af finde en statsform som gavner vores egne interesser, sikrer politisk autonomi og muliggør Grønlands fulde deltagelse i det internationale samfund og derved også muligheder for økonomisk udvikling og vækst.

Det er vigtigt for Siumut, at Grønland kan deltage frit i det internationale samfund, og at det Grønlandsk Folk kan få deres egen nationalitet og statsborgerskab og samtidigt anerkende den oprindelige befolknings særrettigheder.

For at igangsætte denne proces foreslås en kommission til at varetage Grønlands, det Grønlandske Folk og Inuits interesser. Naalakkersuisut pålægges til at tildele de nødvendige ressourcer til at etablere en sådan kommission, eventuelt også i samarbejde med Rigsmyndighederne. Kommissionens arbejde vil danne grundlag for en folkeafstemning om rammerne for en håndgribelig statsdannelsesmodel.

Først når forhandlingerne om statsdannelse er klarlagt, og de nødvendige folkeafstemninger er afholdt, bør den endelige Grønlandske forfatning endeligt færdiggøres, da resultatet af forhandlingerne vil påvirke den endelige statsform.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige:

Forslaget ligger op til, at Naalakkersuisut indleder forberedelser til at sammensætte en kommission herunder dets kommissorium. Idet denne proces forventes at strække sig til efteråret, vil Siumut efterfølgende medvirke til at finde de nødvendige midler gennem Finansloven for 2025, således kommissionen kan påbegynde sit formelle arbejde den 1. januar 2025.

Det er derfor vanskeligt på nuværende tidspunkt at identificere et nogenlunde og troværdigt økonomisk overslag for opgaven.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv:

Ingen.

Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne:

Det er Siumuts forventning, at eventuelle midler der fremskaffes via Finansloven for 2025 bliver neutrale for borgerne.